SABABA FI FURMAATA WALIIN ODUU WARRA DUUBATTI DEEBIâ€™ANII-KUTAA 12.2

Description

Kutaa darbe keessatti sababoota erga Islaama qabatanii booda duubatti nama deebisan keessaa tokko godaansa dhiisu akka taâ€™e ilaalle jirra.

Hijraa (Godaansa) ilaalchisee dubbii warra beekumsa qabanii:
Biyya kufrii keessaa gara biyya Islaamatti godaanuun dirqama taâ€™uun isaa Qurâ€™aanaa fi sunnaan kan mirkanaaâ€™edha. Ijmaaâ€™a (wali-galte Muslimoota) ilaalchisee immoo hafiz ibn Kasiir yommuu aayah 97ffaa Suuratu An-Nisaa fassaru (ibsuu) dubbate jira.

Ibn Al-Qayyim kitaaba isaa Az-Zaad jedhamu keessatti akkana jedhe: Muslimni godaanu yoo dandaâ€™e mushrikoota jidduu turuu irraa Ergamaan Rabbii (SAW) dhoowwanii jiru.

Ibn Hajar ni jedha: Jalqaba Islaamaa irratti hijraan nama sallame (Islaamatti seenu) irratti dirqama ture. Sababni isaas, Madiinaa keessatti baayâ€™inni Muslimootaa xiqqaa waan tureef bakka tokkotti walitti qabamuun ni barbaachise. Yommuu Makkaan banamtu, namoonni diinii Rabbii keessa garee gareen ni seenan. Kanaafu, dirqamni Makkaa irraa gara Madiinaatti godaanu ni hafe. Garuu qabsoon (jihaanni) fi niyyaan nama isaan dhaabbatee ykn diinni isatti dhufe irratti dirqama taâ€™uu itti fufee jira. Iccitiin nama sallame irratti godaansi dirqama taâ€™uu keessa jiru, kaafira isa rakkisu jalaa nagaha akka bahuufi. Kaafironni isaan keessaa nama Islaamatti seene akka amanti isaaniitti deebiâ€™uuf ni rakkisuu turan. Namoota akkanaa ilaalchisee jechi Rabbii oltaâ€™aa kuni buâ€™e: â€œ**Dhugumatti warri osoo of miidhanu lubbuu isaanii malaykoonni fudhatanâ€¦â€•**

Godaansi kuni nama biyya kufrii keessatti Islaamatti seenee fi achi keessaa bahu dandaâ€™u irratti murtiin isaa dirqama taâ€™uun itti fufa.

Ibn Arabiin ni jedha: Hijraa (godaansa) jechuun biyya lolaa (kufrii) keessaa gara biyya Islaamaatti bahuudha. Gadaa Nabiyyii (SAW) keessa fardii (dirqama) ture. Isa boodas nama nafsee ofii irratti sodaatef godaansi itti fufe. Godaansi addaan cite bakka Nabiyyiin (SAW) jiru deemuuf niyyachuudha. (Nabiyyiin (SAW) waan duâ€™aniif isaan bira deemuuf godaanun dhaabbate jira. Garuu amantii fi nafsee ofii irratti yoo sodaatan gara biyya biraatti godaanun dirqama taâ€™ee itti fufa.)

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa namoota godaanan faarsee jira:

۞ وَمَن يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ يَجِدْ فِي ٱلْأَرْضِ مُرَٰغَمًا كَثِيرًا وَسَعَةً ۚ وَمَن
يَخْرُجْ مِنۢ بَيْتِهِۦ مُهَاجِرًا إِلَى ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ ثُمَّ يُدْرِكْهُ ٱلْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُۥ
عَلَى ٱللَّهِ ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٠٠﴾

â€œNamni karaa Rabbii keessatti godaane, dachii keessatti iddoo godaansaa baayâ€™ee fi balâ€™inna argata. Namni mana isaa keessaa gara Rabbii fi Ergamaa Isaatti godaanuuf bahee ergasii duuti isa dhaqqabde, mindaan isaa Rabbiin biratti mirkanaaâ€™e jira. Rabbiin Araaramaa, Rahmataa godhaadha.â€• Suuratu An-Nisaa 4:100

Karaa Rabbii keessatti godaanu jechuun diinii (amantii) Rabbiitiif jedhanii godaanudha.[1] Karaa Rabbii keessatti godaanuun waa lama of keessatti qabata: Ikhlaasaa fi shariâ€™aa hordofuu. Sababni isaas, namni Rabbiin ala wanta biraa niyyate, karaa Rabbii keessatti godaanaa hin jiru. Itti aanse, akkaataa shariâ€™aan ajajuun godaanu qaba. Wanta shariâ€™aa faallessu hojjachuu hin qabu.

â€œ**dachii keessatti iddoo godaansaa baayâ€™ee fi balâ€™inna argata.â€•** Kana jechuun dachii keessatti iddoo itti deemuu fi jijjiramuu baayâ€™ee argata. Akkasumas, rizqii balâ€™oo, iddoo balâ€™aa amanti isaa nagahaan itti gaggeessuu fi qomni isaa itti balâ€™atu argata. Yommuu Muslimni kaafirotaan hacuucamu, wanti hundi isatti dhiphata. Yommuu godaanu immoo wanti hunduu isaaf balâ€™ata. Kanaafu, namni karaa Rabbii keessatti godaanu, â€œAni biyya kiyya gadi lakkisee eessaa nyaadhee dhugaa?â€• jechuu hin qabu. Bakka deemutti rizqiin isaaf balâ€™atti waan taâ€™eef. Ammas yommuu godaanu amanti keessatti balâ€™inna argata. Sababni isaas, bakka godaanetti eenyullee isa fuundara dhaabbachuun amanti isaa keessatti isarratti hin dhiphisu. Qomni isaas ni balâ€™ata. Sababni isaas, yommuu biyya shirkii keessa jiru san kan hudhamu fi itti dhiphifamu ture. Amma immoo bilisoomee fi gadi furame jira.

â€œNamni mana isaa keessaa gara Rabbii fi Ergamaa Isaatti godaanuuf baheeâ€¦â€• gara Rabbii ikhlaasan godaana, gara Ergamaa immoo hordofuun godaana. Gara Rabbii godaanu kan barbaaduuf shariâ€™aa Isaa gadi dhaabuufi. Gara Ergamaa Isaa (SAW) immoo isa hordofuuf, akkasumas isa gargaaruuf godaana.[2]

Ibn Kasiir ni jedha: Aayah tana keessa mushrikoota irraa addaan bahuun godaanutti kakaasutu jira. Muâ€™minni bakka kamiyyu deemu iddoo baqanna ittiin of eegu ni argata.

Hubachiisaa garmalee barbaachisaa taâ€™ee:
Aayaan tuni biyya ofii keessaa bahuun biyya amanti ofii nagahaan itti gaggeessanitti bahuu tan kakaastu erga taate, kana caalaa namni maatii isaatiin rakkifamee amanti isaa hordofuu hin dandeenye, mana gadi lakkisee isaan irraa jijjiramu qaba.

Nama warri isaa akka Islaama hin hordofneef wanta hunda godhan nan beeka. Isaan waliin jiraachuun karaa ittiin duubatti deebiâ€™u taâ€™e. Inni kana hunda waliinu isaan irratti dhiibbaa kan hin geessine taâ€™uu isaa osoo beeku isaan irraa addaan bahuu ni dida. Inumaa Islaama hordofuu itti fufuu hin dandeenye. Kuni akkamitti taâ€™a! osoo dhimmichi kana caalaa cimaa taâ€™ee hoo maal godhaa? Dhimmi cimaan kunis qabeenyaa fi maatii ofii wareeganii biyya ofii gadi lakkisuudha. Yaa Rabbii, Gooftaa aalamaa taate hoo! Jecha gadi dhaabbattuun gadi nu dhaabi.

---

[1] Tafsiir Tahriir wa Tanwiir-5/180
[2] Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu An-Nisaa, jiildi-2, fuula 124-126, Ibn Useymiin
Min Akhbaaril Muntakisiina maâ€™al asbaabi wal ilaaji-fuula 109-112

Date Created
March 7, 2021
Author
admin